

Posolstvo k Svetovému dňu divadla 2025

Svetový deň divadla vznikol z iniciatívy **Medzinárodného divadelného inštitútu (ITI)** a oslavuje sa od roku 1962 vždy 27. marca. Posolstvo k Svetovému dňu divadla každoročne napíše iná divadelná osobnosť. Viac informácií nájdete na [stránke Medzinárodného divadelného inštitútu \(ITI\)](#) alebo na stránke [Svetového dňa divadla](#).

tt tt tt ü
tt 2 (

Autorom posolstva je **Theodoros Terzopoulos** – grécky režisér, pedagóg, spisovateľ, zakladateľ a umelecký šéf divadla Attis, zakladateľ Divadelnej olympiády a predseda medzinárodnej komisie Divadelnej olympiády.

Môže divadlo počuť, ako naša doba volá o pomoc vo svete zbedačených občanov, zamknutých vo väzení virtuálnej reality, zadbenných v ich dusivom súkromí? Vo svete robotizovaných existencií ovládaných totalitným systémom kontroly a represie v celom spektre života?

Zaujíma sa divadlo o deštrukciu ekosystémov, globálne otepľovanie, masívnu stratu biodiverzity, znečisťovanie oceánov, topenie ľadovcov či narastajúci počet lesných požiarov a prírodných katastrof? Môže sa divadlo stať aktívnou súčasťou prírodného ekosystému? Divadlo sleduje vplyv človeka na planétu už dlhé roky, no nedokáže tomuto problému čeliť.

Zaoberá sa divadlo stavom ľudstva, ako ho formuje 21. storočie, keď sú občania manipulovaní politickými a ekonomickými záujmami, médiami či mienkotvornými spoločnosťami? Ľudstva, v ktorom sociálne siete, hoci komunikáciu umožňujú, ponúkajú aj skvelé alibi, pretože poskytujú potrebnú bezpečnú vzdialenosť od toho Druhého? Všadeprítomný strach z toho Iného, odlišného či toho Neznámeho ovláda naše myšlienky aj konanie.

Môže byť divadlo priestorom spolužitia rôznorodostí bez toho, aby sme brali ohľad na tieto traumy, na tieto krvácajúce rany?

Rana krváca a pozýva nás na rekonštrukciu Mýtu. Slovanmi Heinerja Müllera, „Mýtus je agregát, stroj, ku ktorému je možné pripájať stále nové a iné stroje. Prenáša energiu, dokým jeho rastúca rýchlosť nevyhodí do vzduchu cyklus civilizácie,“ a ja by som dodal, že i cyklus barbarstva.

Dokáže divadlo osvetliť spoločenské traumy a prestať osvetľovať klamlivo iba samo seba?

Toto sú otázky, na ktoré niet jednoznačných odpovedí, pretože divadlo existuje a pretrváva práve vďaka nezodpovedaným otázkam.

Otázky, ktoré vzniesol samotný Dionýzos, keď prechádzal svojím rodiskom, orchestrou antického divadla, pokračujúc v tichosti na svojej ceste utečenca cez vojnové krajiny, a to práve dnes, na Svetový deň divadla.

Pozrime sa do očí Dionýzovi, tomu extatickému bohu divadla, a Mýtu, ktorý spája minulosť, prítomnosť a budúcnosť, dieťaťu narodenému dvakrát Diovi a Semelé. Tomu, ktorý bol vždy nositeľom tekutej identity – ženskej aj mužskej, zlostnej aj láskavej, božskej aj animálnej, na hrane medzi šialenstvom a rozumom, poriadkom a chaosom. Akrobatovi balansujúcemu medzi životom a smrťou. Dionýzos kladie základnú ontologickú otázku: „O čo v skutočnosti ide?“ – otázku, ktorá podnecuje tvorcu k čoraz hlbšiemu skúmaniu podstaty mýtu a mnohvrstvej záhady ľudského bytia.

Potrebujeme nové formy rozprávania, ktoré budú smerovať ku kultivácii našej pamäti a k formovaniu novej morálnej a politickej zodpovednosti tak, aby sme mohli uniknúť tejto mnohotvárnej diktatúre dnešného stredoveku.

*Posolstvo, ktorého autorom je **Theodoros Terzopoulos**, bolo preložené [z anglického prekladu](#) (Yiola Klitou) – slovenský preklad: **Martina Havierová**, odborná redaktorka e-časopisu *kød* – konkrétne ø divadle*